

אף על פי פרק חמישי כתובות

סג.

עין משפט
נר מצוה

צו א ב מיי פ"ד מהל'
אישות הלכה טו סמג
לארין פא טוש"ע אה"ע
סימן עו סעיף א:
צח ג מיי שם הלכה יב
טור ש"ע שם סעיף ב:
צט ד מיי וסמג שם
מהל' פ"ב
יגס וחלית הלכה י סמג
עשין נא טוש"ע שם ופי'
קסה סעיף א:

מוספות רי"ד (המשך)

אם חזרה בה הרי טוב ואלו
לא נתן לה גיטא ומפסדת
לא כתובתה אלא מתני'
מירי כגון דלא תבעה גט
אלא מכרות לעצור מפני
שכעושת עליו. עד כמה
פוקח וכו' פי' כתובתה
מקרא מר"מ וחס' (קורא)
לכל נכסי נדונייתה שפחתו
וכלו ואי אבדו אבל אותן
שנשא בעין מברר לו לקמן
האם הפסידה במורדה או
לא ודוקא כגון כתובתה
פחות והורקל אבל נשא
ג"מ שלה לא שאניא
מפסדת נ"מ שלה במרדה
ואם ג"מ בשטר כתובתה
ואחר שכלתה כל כתובתה
רועה פוטרה בגט
ואם לאו אינו פוטרה
אלא ממנה לעולם שצ"ן
ההיא שפחה אלא לעצמו
ואם תחזרה להחליש' עמו
כבר הפסידה כל כתובתה
והוריתה הבעל במימ' מרדה
שאלו כתוב כל הדין כאדם
הנשוא את הבעולה וכו'
שהבעל מותרה לתת לה
נגט בתוך ימי מרדה אינו
מורחה אלא ו' דינרי' כל
שכתב והשאר נתון לה:
ו' דינרי' אומר לעולם וכו' פי'
לא מיבעי' נ"מ שיש לה
שהיא אפסדת אם שהתה
במרדה אלא אפילו לא
השכיב עמה ליל הפסד
הלכך מוין כל בכל שכתב
ו' דינרי' שאם תפול לה
ירושה מקום אחר ובה
מזון הבעל וכן המורד על
אשתו ומענה משתמיש
ואינו פוטרה בגט שאם
היה רועה לפוטרה בגט
היה מנרשה נתון לה
כל כתובתה אלא ממענה
ממתנת ששור כעס עליה
מוסיפיה כל כל כתובתה
גירינה כל שכתב והשאה
מרות אותן שפאלו לא
תחצה להשכיב עמה אלו
הדינרי' הוריתה וניעות
מפסעה ידיה ואלו לא
מקום שקלה מבעלה ואלו
קשה אמאי גבי נדר לא
היבין ליה אלא שכתב
ואם שיה ואלו לא
יוציא ויתן כתובה והכא
משתיני' ליה משום דהתם
נדר וא"א כפיס' אבל
הכא בלא נדר דלמא
מפסע אבס ודאי אי אמרה
אשה לא מיניא שלהויי

אדעתא דגברא רבה מי נדרת. וא"ת והלא חסור לפתוח צנול דאמרין צנדרים צפ' ר' אליעזר (דף קסד.) כ"ל אמר קונס שאני נהנה לפלוני ועשה סופר כו' וי"ל דהכא לא חשיב נולד כיון שהלך לצי רב דדקך הוא צנולך ללמוד שנעשה אדם גדול אי נמי כגון דתלה נדרו צנדר צנדר שפירש צנעה צנדר על דעת אס לא יעשה סופר צנענען זה לא הוא נולד דמתנן צנדר צנדר רבי אליעזר (ספ דף קסד.) קונס שאני נושא את פלונית שאביה רע אמרו לו מת או עשה תשובה כו' ופריך צנדר מת נולד הוא וה"ה עשה תשובה ומשני אמר רב הונא נעשה כתולה נדרו צנדר ורבי וחקן נדר משני התם צנעין אחר לכלי משום דפליג אלוהיה נדרו צנדר אלא ללא חשיב ליה כתולה נדרו צנדר : **ברת"ה דר' עקיבא עבדא** ליה לבן עזאי הכי. וא"ת והא צפ' קמא דקוטס (דף ד:) פריך והא איכא בן עזאי ללא נסיב ולההוא ליטנא דמשני נסיב ופירש אחי שפיר ויש לומר דלעזאי נדר קדמנה אלא דעבדא הכי לבן עזאי מ"מ לא נהא אלא באירוסין : **פוחתין** זה ה' דינרין. צירושלמי מפרש כנגד שבע מלאכות שהאשה עושה לצעלה וגבי המורד דמוספין שלשה דינרין מפרש כנגד שורה כסותה ועונתה והש"ס שלנו (א) אין סובר כן דהא צעי צעמרה מהי אין מורד למורדת ומפרש טעמא אחרת : **רב הונא אמר** **המשמש**

אכל ממלכתי לא הוה מורדת דרר
הונא לטעמיה דאמר לעיל (דף נח:
יכולה אשה שתאמר לבעלה איני
ניזונית ואיני עושה ור' יוסי בר חנינא
סבר כר"ל וליכא למימר דקסבר כרז
הונא דאמר שיכולה אשה שתאמר
לבעלה כו' ומורדת ממלכתי היינו
מזינות הרוס והלעז המטה והרחלת
פניו ידיו ורגליו דמסתבירא דחייבת
אפילו אמרה איני ניזונית ואיני עושה
מידי דהוה אישיות נקתדרא דחייבת
בהן דלין נראה שמהא מורדת אלא
מהמלכות המפורשות במתני' ועוד
מדקאמר בקמון חולה בת מלכתי
היא ואותן מלכות אפילו חולה יכולה
לעשות דליה חולה כל כך שיהיה
לסבול תשמיש ואי הוה אמרינן דכי

א עיקר מעשה ידיה אכל שאר מלאכות כגון טוחנת ואופה כו' עבדה
שה ידיה מידי דקייץ ובשאר מלאכות כגון טוחנת ואופה לא שייך
מכל ו' מלאכות וכי עבדה שאר מלאכות פוחתין לה מעשיה בלומר
ה ונראה שהוא הדין טוחנת ואופה והא דנקט מניקת משום דלא יי
זיון דלינה עמו בביית ומיהו י' ללכות דליכא למימר דדווקא נקט
קום נראה דכי אמרה איני נזונת עושה לפטורה מכל המלאכות
הוא נזונת ולא תאמר מיהו ממלאכה אמאי פטורה לה מכלכותה
זיון דלינה רואה לעשות אלא ע"י כפיה חשיבא מורדת ופוחתין דלין
ונכאן מוכיח רבינו אליהו שחיב אדם להשכיר עצמו ללמד תינוקת או
מורד ממלאכה ומיהו בקונטרס פירש משום דזן ומפרנס הוא כנגד
יהו גם זה יש ללכות כמו שמפרש ר"ת דאפלה היינו עבדות הקרקע
יר עצמו אינו חייב: **והאמר רב האומר איני זן ואיני פורנס**
דקאמר עד שכופין אותו להוציא יכפוהו לזון לא מצי למפרך דלדידיה
זין כיון דלינו רואה לזונה אלא על ידי כפיה דלין אדם דר עס
זוספת ואם תאמר למאן דאמר מתשמיש נמי תקשי דעל כרחק
תה ותתעגן כל ימיה ויש לומר דהוא מצי למימר ולטעמין:
אלא

קא מדברט. את מתנהגת: **שיצבא**. השכינות: שלי ושלם של
הוא. חורה שלמדתי אני ושלמדתם אתם על ידה הוא: שקל מנא.
כלי זיין כאילו זאל להלם: **אשירו**. בצוהר מריצה: לא מר איפסיק
ולא מר איפסיק. לא אכלו סעודת יום הכפורים שמפסיקין זה אכילה
להתענות. סעודה אחרונה של ערב ט'
זבא ויהי"כ קרי סעודה מפתקת
שמפסיקין בה צום' העינת (ג' ד):
מתני' המורד על צולה. בגמ'
מפרש ממאי: **טרפעיקין**. בגמרא'
מפרש: **עד כדי כוונסה**. ואחר כך
נותן לה גט ויוצאה זאל כתובה אצל
אינו משהה לפסוק על הנכסים שנפלו
לה מציט אציה ולהפסיקה ממנה:
שנשד דיגרים. בגמרא' מפרש מאי
שנא הוא מינה לדיד: **גב' באומר**
איני ון. דהיינו תחת מלאכה: והאמר
רב יואלי. ומתניתין מוסיפין תנן ואינו
מוציא לאתער: ולאו אימלוכי ביה
נעמי. שמא יחזור בו ובתוך זמן שאנו
נמלכין בו ומחזירין עליו שיחזור בו
מוסיפין על כתובהה: **אחס לי**. כולן
שאות בצורת מרד ואפילו שהיא נדה
אין חולה והיא מורדת: **ארוסה**.
שאמרה לא אנשא: ה"ג **בשלמא למ"ד**
מתשמים שפיר אלף למ"ד משום מלאכה
חולה בה מלאכה היא. בשלמא למ"ד
מתשמים שפיר ואי משום נדה דלאו בה
תשמים היא אינו דומה מי דשם לו פת
בסלו כו' דלקמן אלף למאן דאמר כו':
אלף

שמע אבורי שקל מנא ונפק לאפיה אמר ליה ^(א) וינתן נז
ליה וינתן נזכרת איטרוד לא מר איפסיק ולא מר איסי
על בעלה פוחתין לה מכתובתה ^(ב) שבעה דינרין בשבת
טרפעיין עד מתי הוא פוחת עד כנגד כתובתה ר' יוסי
^(ג) והולך עד שאם תפול לה ירושה ממקום אחר גובה
אשתו ^(ד) מוסיפין על כתובתה שלשה דינרין בשבת ו
טרפעיין: **גמ'** מורדת ממאי רב הונא אמר ^(ה) מתשמיש
חגיגא אמר ממלאכה תנן וכן המורד על אשתו בשלמא
אלא למאן דאמר ממלאכה מי משועבד לה אין באומי
^(ו) והאמר רב האומר איני זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כת
בעי: מיתבי ^(ז) אחת לי ארוסה ונשואה ואפי' נדה ואפי'
יבם ^(ח) (בשלמא למאן דאמר ממלאכה שפיר אלא למא
בת תשמיש היא אמר לך ^(ט) אינו דומה מי שיש לו ס
איכא דאמרי) בשלמא למאן דאמר מתשמיש

אמרה איני ניונת ואיני עושה לא מפקעת עממה אלא מעשיית אמר ש
הו"מ ספיר סבר כרז הונא וכן משמע קצת דקרי לעיל (דף נט.) כ
היותא אבל אין נראה אלא כי אמרה איני ניונת ואיני עושה פטור
כדמנן במתניתין (לקמן סד.) ואם היתה מניקת פוחתין לה ממעשה י
במשנה אותה על ידי שליש חלצה יכולה לעשות לו מלאכה אחרת
מניקה ומשום דטורה ממעט חלצה פוחתין לה ממעשה ידא אבל מכל
שם תעשה לו מלאכות אחרות אם כן לעולם לא תעשה לעממה ובמא
לינקוט ס' פיראד הליצי דהא יכול לכופה למעשה ידיה לריש לקיש וי"
אדם דר עם נחש בכפיפה אחת: **באומר איני זן ואיני מפרנס**
לעשות מלאכה אחרת כדי לזון את אשתו דאם לא כן מה ענין זה אלא
מלאכה של אשה ועוד הביא רביה מדרשתין בכתובה ואנא אפלט כו'
פירוש אחריו ואנש ואעדור את השדה ואציא מזונות לבית אבל להג'
יוציא ויתן בתובה. משמואל דפליג עליה דרב בסוף המדיר (לקמן דף
אח' ספיר דא"פ שכוין אותו על כרחו לזונה מכל מקום מוקדם
נחש בכפיפה אחת אלא לרז שכוין אותו לגרשה מיד מה שייך
מורד מתמשים נמי כופין להוציא לדאון לעולם יוסיפו על כך

מסורת הש"ס

(ב) וְנִשְׁמַע הַגִּי' וְזוֹמָג' וְעִי'
(ג) שְׂרָאָה סָס, (ד) וְנִמְזָר סָדָר
וְרַחַם פ' נֶחֱמָסָה לְמַעַן
יִזְכָּר לְדִינִי וְזוֹמָג' וְעִי'
לְשִׁלְשָׁה דִינֵינִי דְבִקְשׁוּמִי
(א) סָרָה וְהוֹלֵךְ שִׁמְחָה וְעִי'
בִּגְדֵיכֶם מִקְשׁוּפֹת וְעִי'
דִּימָה לְמִגְדֵּרֹתֶיךָ לְעֹלָם
פִּסְחָה וְהוֹלֵךְ שִׁמְחָה וְעִי'
יְרוּשָׁה כִּי, (ד) לְקָשׁוּמִי
(א) קָשׁוּמִי, (א) לְקָשׁוּמִי
לִיגָה, (א) לְעִי' וְעִי'
וְעִי', (ח) וְעִי' שְׂפִירָה,
(ט) לְקָשׁוּמִי, (א) שְׂפִירָה

ורה אור השלם

1. יוֹדֵעַ צְדִיק נֶפֶשׁ
בְּהִמְתּוֹ וְרַחֲמֵי רִשְׁעִים
אֲכֹזֵרִי: מִשְׁלֵי יב י

הגהות הב"ח

(א) תד"ה פומתין כו'. נ"ב
ותימה דהא האי ש"ס שלנו
אינו אלא במורדת מתשמיש
ובירושלמי לא קאמר אלא
למורדת ממלאכה:

מוסף רש"י

אמרה להו יודע צדיק
נפש בהמתו. מה בהמתו
ובני ביתו לריבים (משלי
יב י'). אית דאמרי דאיהי
הות ידעה דר' עקיבא הוה
ואמרה ליה דלא מיתגמלא
בשיניה ואית דאמרי דלא
הות ידעה אלא הכי קא
אמרה לרדיק לא מבוה
לאינשי (נדרים ג.).

תוספות רי"ד

מחנה המורדת על כעלה פותחין לה מחבואה ו' יגורים שבשר ר"י אומר שבעה טרפעיקין ועד כמכה הוא פותח והולך והולך שמה תפיל לה ו' דגנן כחבואה ר"י וירושלמי מקום אחר היוזור ויגבה ממנה. וכן המורד על שאתו מוסיפין לה כחבואה ו' יגורים כבשר ר"י אומר שלשה טרפעיקין י"ג המורדת על כעלה מתחשש שנייה ורצה להזקק לו קטורה חכמים לפתוח מחבואה ו' יגורים שבשר מורדת ההבשל שאפי' אם תחרצה אלא מיכן לעמוד בשלום [עמון] אלו ו' יגורים הריזון הבעל בכל שבת ושבת ופוחתים מחבואה ו' אלא קדם בעל ונתן לה שטח כחור י"ג מרדה ונתן לה לה טחבת חור מפתח ו' אלא כחבואה מפתח מרדה ו' אלא ו' יגורים כבשר ותו ו' אלא ו' יגורין שנייה תובעת גירושין אלא שמהבנות לעצור כדמרינן לקמן ו' אלא ו' א' תובעת גירושין ונתן לה גט ומסדת לה כחבואה מיהו ויהי שיתור כחבואה כי יודיעה כי תפסיד כל כחבואה מפני שחבואה גט